

Nathan Söderblom

Antaŭ 130 jaroj naskiĝis en Svedio Nathan Söderblom (1866-1931), homo grava en la kristana eklezio kaj samtempe kun escepta signifo por la teologia scienco (precipe la **religi-historio**).

Lia patro devenis el sveda bienula familio, lia patrino el intelekta dana rondo. Dum lia infanaĝo kaj juneco, la ĉirkaŭaĵo plenis je severa simpleco kaj religia fervoro. Tial Nathan finis la mezlernejon estante pozitiva "luterana" kaj malalt-eklezie edukita junulo.

Inter 1883 kaj 1894 li studis en Uppsala. Tiu studotempo montriĝis riĉa kaj diferenca. Li aktive partoprenis la kluban vivon: same en religiaj kaj en studentaj kluboj li aktivis. Interalie li estis la unua redaktoro de periodaĵo eldonita de la ĵus starigita *Studenta Misia Societo* en 1884. Reprezentante la svedajn studentojn, li partoprenis la studentan konferencon en Northfield, Usono (1890). El tio probable kreskis lia **ekumena perspektivo**. Krom tiaj aktivecoj, li ankaŭ faris brilajn studojn. En 1886 li trapasis filozofian ekzamenon (kun specialiĝo en la klasikaj kaj orientaj lingvoj), kaj en 1892 la teologian ekzamenon. Ekde tiam li decidis specialiĝi en religi-historio, kaj komencis la studadon de persaj religioj.

Pastro de la sveda eklezio

Intertempe li pastrigis. Sian pastran laboron li komencis kiel pastoro en la psikiatra instituto en Ulleraken. Poste, kun sia edzino Anna Forselle (ili geedziĝis en 1894), li translokiĝis al **Parizo**, kien li estis sendita. Tie li spertis diversajn malfacilaĵojn. Unue, estis granda diferenco inter sveda paroĝo kaj lia pariza komunumo. Plie, ekzistis ankaŭ granda diverseco inter la skandinavoĵoj mem kiuj loĝis en Parizo. Lia laboro tie konsistis precipe el socia helpo. Ankaŭ dum tiu ĉi periodo li daŭrigis la studadon, i.a. ĉe *La Sorbonne* kaj aliaj institutoj. Tie plifortiĝis lia konvinko pri konstruado de **teologio** kiu samtempe estu **kristane teologia kaj science humanisma**.

En 1901 li fariĝis universitata **profesoro** en Uppsala. Li "alportis novan sonon" je formo kaj enhavo en la universitaton. Samtempe li ankaŭ laboris en la *Helga Trefaldighets*-komunumo. Lia pastorejo estis malfermita al ĉiu el liaj studentoj kaj amikoj.

La sveda eklezio kaj ĝia problemaro ankaŭ interesis Nathan-on; precipe pere de lia membreco en la katedrala kanonikaro de la diocezo Uppsala.

Dek jarojn post sia enoficigo ĉe la universitato de Uppsala, li iĝis profesoro pri religi-historio kaj direktoro de la religihistoria seminario en Leipzig. Li samtempe konservis sian postenon en Uppsala. En majo 1914 li estis elektata de la registaro Hammarskjöld kiel **ĉefepiskopo**. Nathan Söderblom estis rigardata kiel unika persono en la sveda eklezia historio. Sur ĉiu tereno de la eklezia vivo li renovige laboris kaj metis la eklezion mezen de la vivo, mezen de la problemoj de la mondo.

Lia **ekumena strebado** famigis lin en la tuta mondo. Li ekigis la kunlaboradon inter la sveda ŝtat-eklezio kaj la tiel nomata "*frikyrkliga*" (malaltaj eklezioj); kaj inter ĉiuj "ne-romaj" eklezioj de la mondo. Li forpasis en julio 1931 pro malfortigita koro. Li estas entombigita en la katedralo de Uppsala.

Lia verko

La laboro de Nathan Söderblom estis ampleksa; li servis kaj la eklezion kaj la sciencan. Lia idealo estis la konstruado de teologio kiu formu **sintezon inter la kredo kaj la scienco**.

Kiel teologo kaj episkopo li emfazis renovigon de la teologio kaj de la kultura vivo. Söderblom kuraĝis ekiri al tute nova "alpaŝo" kiu **finis longan tradicion de absolutaj veroj**, kaj kiu inaŭguris novan periodon kies centra punkto estis la relativeco-teorio. La plej gravaj argumentoj por konstrua dialogo inter kompara religio kaj eklezia teologio por li estis:

- la neceso de **historia studo** por trovi kaj identigi la bazon de kristanismo (kies daŭrigo estis devo por Nathan Söderblom);
- la neceso uzi la rezultojn de **kompara religi-studo** por la taskoj de la misio;
- la ebleco de **valortaksado de la religioj** surbaze de kompara alpaŝo, kaj la ebleco de scienca bazo por la unika pozicio de kristanismo.

En la persona sinteno de Söderblom koncerne la historian kaj kritikan studon de la biblio, la emfazo ŝanĝiĝis de la aktualaj vortoj de la Skribo al la revelacio koncentrita ĉirkaŭ la figuro de Kristo, kaj de kelkaj donitaj dogmoj al la ideo de Dio kiu daŭre riveliĝas en la historio.

Lia opinio pri la Skribo kaj lia intereso pri kompara religio kondukis lin al la studado de la ekesto kaj kresko de unuflanke kristanismo kaj aliflanke la biblio, kaj al esploro de la rolo de certaj bibliaj tekstoj kiel personaj konfesoj.

Ankaŭ sur la eklezia tereno situas lia laboro kiel (neoficiala) prezidanto de la "Konsilio de la misioj" de la sveda eklezio. Liaj ideoj pri misio baziĝis sur lia interpreto de la religi-historio. Tiel li ne plu uzis la evoluan koncepton koncerne la diversajn religiajn tradiciojn, sed li klasifikis tri ĉef-tipojn de religioj unu apud la aliaj.

La eklezia misio estis por Söderblom precipe la atesto, fronte al la adeptoj de ĉiuj tradicioj, ke "Dio vivas", kaj ke tio kion ili spertis en la propra tradicio, atingis la plej altan signifon en Jesuo Kristo. Li ankaŭ emfazis la rajton pri sendependeco de la novaj misiaj eklezioj, kaj ilian rajton kompreni kristanismon laŭ la propra opinio kaj laŭ la propra sento tiel kiel ĝi plej taŭgas en ilia situacio.

Kiel aŭtoritato en neŭtrala lando, en 1917 Söderblom klopodis kunvoki internacian konferencon, celante montri la spiritan unuecon inter la protestantoj de la militantaj landoj. Li ne sukcesis, sed tamen el tio li ekhavis valorajn kontaktojn, helpe de kiuj **li ekigis la ekumenan movadon**. Ties fonda kunveno okazis dum granda konferenco en Stockholm en 1925. Reprezentantoj el preskaŭ ĉiuj protestantaj kaj ortodoksaj eklezioj ĉeestis, escepte de la rom-katolika.

Lia laboro inter la militistoj dum la 1-a mondmilito kaj liaj streboj al unueco inter la kristanoj estis la precipaj kialoj por la atribuo de la **Nobel-premio de la Paco**, kiun li ricevis en 1930.

En siaj religi-historiaj skribaĵoj Nathan Söderblom klopodis i.a. priskribi la fenomenon *religio*. Por difini la esencon de la religio, li uzis i.a. la jenajn nociojn : sankteco, dio, kulto, revelacio kaj personeco. Precipe la koncepto *sankteco* gravas, ĉar ĝi montras diferencon inter la sankta kaj la profana. La konceptojn *revelacio* kaj *personeco* Söderblom uzis por difini la sanktan rilaton inter la homo kaj la dieco. Laŭ Söderblom ĉiun religion apogas revelacio, ĉar **ĉiu religio havas "supernaturan" devenon**. Kaj tiu dia mistero riveligis al la homa personeco.

Klasifiko de la religioj

Söderblom klasifikis la diversajn religiojn unu apud la aliaj kaj ne kiel kutime en evolua sinsekvo. Li dividis la religiojn en tri grupojn : popolreligio, senfineco-mistiko kaj profeta revelacio-religio. Ĉe **popolreligiojn** li klasifikis la religiojn de la primitivaj popoloj, la ĝermanan religion, la japanan ŝintoismon, la ĉinan kaj la romanan

religiojn kaj multajn religi-formojn el Hindio kaj Antaŭ-Azio. Sub la **senfineco-mistikon** li metis precipe la hinduan kaj la grekan religiojn, kiuj ankoraŭ postvivas en la mistiko de kristanismo kaj de islamo. Söderblom rigardis budhismon kiel kul-minon de la senfineco-mistiko. Karakteriza por la profeta **revelacio-religio** estas la religio de Israelo, islamo, zoroastrismo, la opinioj de Sokrato kaj Lao tze, la *bhakti*-religio kaj finfine kristanismo kiel kulmino.

Plie, Söderblom diferencigis la ĝeneralan kaj la specifan revelaciojn. Kiel ĝeneralan revelacion li rigardis la sinkonigon de la supernatura, kiun oni retrovas en ĉiuj religioj. La specifa revelacio estas specifa por la tipo de revelacio-religio. Tiu ĉi specifa revelacio diferencas de la senfineco-mistiko. Kristanismo estas speciala religihistoria tipo kun specifa formo de revelacio. **La teologie grava demando pri la rilato inter kristanismo kaj nekristanaj religioj tamen ankaŭ ĉe Söderblom restis nerispondita.**

Konkludo

Nathan Söderblom faris sian historian kritikan laboron kiel religi-historiisto kaj religi-psikologo, sed kun multege da kompreno por la misteraj profundecoj de la religio kaj por la rekta sav-signifo en la klasikaj kaj neanstataŭigeblaj principoj de kristanismo. Ĉiam li metis sin sub la gvidadon de la ekleziaj patroj (precipe Lutero), kvankam la **universala kulturo de humanismo inspiris lian sciencan laboron**.

Tiel Söderblom reprezentis universale direktitan teologion, kun evangelia-katolika karaktero, nome la svedan teologion. En ĝia etoso Söderblom laboris, al ĝia evoluo li dediĉis siajn fortojn. Sekve ĝi atestas pri intima kunesto de la po-zitiveco de la "malnova" kaj la radikaleco de la "nova" teologio, al kiu strebis Söderblom.

Lydia Kerremans*

* Studo verkita por *Faculteit voor Vergelijkende Godsdienstwetenschappen*, Antverpeno. (Pri ĝi vidu en *Asistilo* n-ro 4 p. 58, kaj n-ro 16 p. 3).

Bibliografio : *Nathan Söderblom: leven en denken van een godsdiensthistoricus*, J.M. van Veen, Amsterdam, 1940 / *Mircea Eliade / Classical approaches to the study of religion*, J. Waardenburg, 1973 / *Nathan Söderblom and his contribution to the study of religion*, ed. E. Sharpe and A. Hultgard, Uppsala, 1984 / *Geschiedenis van het protestantisme*, J. Baubérot, Doetinchem, 1990.